

Rapport 2021-2023 over de kindveiligheid en integriteit

in onze interventies in België

**SOS
KINDERDORPEN**

Inhoud

1

Waarom dit rapport?

1. Waarom dit rapport? 3

Onze grootste verantwoordelijkheid: de veiligheid van kinderen en jongeren waarborgen
Kindveiligheid en integriteitscultuur in de hele organisatie
Preventiewerk toelichten en verslag uitbrengen over de incidenten

2. Beschrijving van de preventiemaatregelen voor incidenten 5

Bescherming en veiligheid van het kind

- i) Dagelijkse zorg: definitie
- ii) Preventiewerk: definitie
- iii) Traumasensitieve aanpak
- iv) Geweld tussen kinderen en tussen jongeren voorkomen en erop inspelen

Bescherming van volwassenen: nadruk op bewustmaking van het personeel

Bescherming van eigendommen en activa: verbetering van de interne controles

3. Melding en behandeling van incidenten 10

Verschillende meldingskanalen mogelijk

Behandelingssysteem voor incidenten naargelang het type incident

Incidenten gemeld voor de periode 2021-2023

4. Prioriteiten 2024-2025 15

Preventiemiddelen en -maatregelen afstemmen op kinderen en jongeren

'Keeping children safe'-certificering verkrijgen

Anonieme meldingskanaal verbeteren

Lokale toe-eigening versterken

© Gerhard Berger

Colofon
SOS Kinderdorpen België vzw: Munthofstraat 40/1CD - 1060 Brussel
02 538 57 38 | welcome@sos-kinderdorpen.be
www.sos-kinderdorpen.be
IBAN: BE17 3100 4034 5521 | BIC: BBRUBEBB

VU: Hilde Boeykens, Munthofstraat 40/1CD - 1060 Brussel
Redactie: SOS Kinderdorpen België
Foto's: Archief SOS, Gerhard Berger, Alea Horst, Ford Leland,
Michela Morosini | Vormgeving: www.magelaan.be

Datum van publicatie: juli 2024

Onze grootste verantwoordelijkheid: de veiligheid van kinderen en jongeren waarborgen

Moed, engagement, vertrouwen en verantwoordelijkheid. Het zijn de fundamentele overtuigingen en houdingen waarop onze organisatie berust, en de hoekstenen van ons succes. Deze vier duurzame waarden zijn de leidraad in onze handelingen en beslissingen bij het volbrengen van onze missie.

Onze grootste **verantwoordelijkheid** is de veiligheid van kinderen en jongeren waarborgen door een aangepaste en kwaliteitsvolle zorg te bieden, door voor een veilige omgeving te zorgen en ze te beschermen tegen elke vorm van geweld in onze interventies.

Verantwoordelijkheid betekent ook dat we een vertrouwensrelatie opbouwen met donateurs, overheden, andere partners en de mensen die ons steunen in onze missie. We zijn ze **dankbaar** voor hun steun. Dit rapport is dan ook voor hen bedoeld.

In 2023 bundelde SOS Kinderdorpen België alle procedures en praktijken in onze organisatie die bijdragen tot een veilige omgeving, niet alleen voor de kinderen en jongeren van onze projecten maar ook voor het personeel en de mensen die voor of in naam van SOS Kinderdorpen België werken, en die de eigendommen en activa van onze organisatie beschermen in één document, het zogenaamde '**Integriteitsbeleid**',

"Met trots stellen we jullie de verwezenlijkingen van de voorbije twee jaar voor. Dit project werd geleid door een toegewijd team en gesteund door de raad van bestuur. Dit jaar gaan we door op ons elan."

- Hilde Boeykens, directrice van SOS Kinderdorpen België

Kindveiligheid en integriteitscultuur in de hele organisatie

In 2021 publiceerde SOS Kinderdorpen België zijn eerste rapport rond kindveiligheid (over het jaar 2020).

Sindsdien is het een fundamentele voorwaarde geworden om te zorgen voor een veilige en gunstige omgeving, een bedrijfscultuur gericht op openheid, transparantie en vertrouwen, om de bescherming van kinderen en jongeren te waarborgen.

Ieder van ons heeft een rol te vervullen en moet zich veilig voelen. En dat geldt ook voor het personeel en voor allen die bijdragen aan ons werk. **Het is dus belangrijk om uit te munten in ieders verwachte gedragingen teneinde een beschermingscultuur te scheppen.** Dit is wat we integriteit noemen.

Integriteit

Transparency International definieert **integriteit** als "gedragingen en handelingen die een aantal morele of ethische principes en normen volgen waar zowel individuen als instellingen zich bij aansluiten". De nadruk ligt op het aansluiten bij gemeenschappelijke ethische waarden, principes en normen. Deze ethische waarden, principes en normen zijn opgenomen in de **Gedragscode** van de organisatie.

Gedragscode

De Gedragscode van SOS Kinderdorpen België is bedoeld om de beste normen voor ethisch en professioneel gedrag te bevorderen en verdedigen bij alle medewerkers en personen betrokken bij de organisatie, volgens de rechten van toepassing in de landen waar we actief zijn. Deze code is **niet bedoeld om te straffen of sanctioneren**, maar om bewust te maken en richting te geven aan het gedrag van de medewerkers en betrokken personen.

Preventiewerk toelichten en verslag uitbrengen over de incidenten

Dit rapport heeft twee doelstellingen:

- (i) **Ons groeitraject toelichten om een veilige omgeving te scheppen voor de kinderen en jongeren onder onze verantwoordelijkheid.** Werken met kinderen impliceert altijd een risico dat ze geconfronteerd worden met geweld in en buiten onze projecten. Het is onze verantwoordelijkheid om dit risico tot een minimum te beperken. Dit is ons **preventiewerk**.
- (ii) **Verslag uitbrengen over de incidenten die zich de voorbije periode voordeden.** Het gaat om geweld tussen kinderen, geweld door volwassenen op kinderen en geweld door kinderen op volwassenen. We kijken zowel naar situaties in als buiten de organisatie, en zowel naar kleine als naar ernstige incidenten voor zover de kinderen, jongeren of het personeel van de organisatie betrokken zijn. Dit is ons **meldings- en behandelingswerk bij incidenten**.

Wetgevend kader in België: Charter Integriteit en wet ter bescherming van klokkenluiders

Integriteit is een belangrijke waarde in de internationale samenwerking. Daarom hebben verschillende organisaties, waaronder federaties van maatschappelijke organisaties (CMO's), het kabinet van de minister van Ontwikkelingssamenwerking en Belgische actoren voor internationale solidariteit, in 2018 het Integriteitscharter opgesteld. Dit charter, met 10 actiepunten, werd ondertekend door onder andere SOS Kinderdorpen België. In 2023 werd het charter opgenomen in de wet (Koninklijk besluit van 28 februari 2023), waarmee het de nationale standaard werd voor integriteitsbeleid en een centraal meldpunt oprichtte voor slachtoffers van misbruik in de ontwikkelingssamenwerking.

In 2022 trad ook de Europese richtlijn voor de bescherming van klokkenluiders in België in werking. Deze wet verplicht werkgevers om ervoor te zorgen dat mensen die misstanden of onregelmatigheden melden, goed worden beschermd.

Misbruik melden

Ons anoniem meldingskanaal is beschikbaar op onze website: www.sos-kinderdorpen.be/klokkenluider

2

Beschrijving van de preventiemaatregelen voor incidenten

Preventiewerk vormt het belangrijkste aspect om een veilige omgeving te waarborgen voor kinderen en jongeren.

Bescherming en veiligheid van het kind

Via het werk voor de bescherming en veiligheid van kinderen willen we een **helpende en veilige omgeving scheppen** om de risico's op schade voor de kinderen tot een minimum te beperken. Tegelijk **bieden we de zorgverantwoordelijken de mogelijkheid om hun rol doeltreffend te vervullen**.

i) Dagelijkse zorg: definitie

De **dagelijkse zorg** omvat de gangbare en onmiddellijke verantwoordelijkheden gekoppeld aan de voldoening van de **basisbehoeften** van kinderen die opgroeien in residentiële diensten. Hieronder vallen dagelijkse activiteiten rond voeding, huisvesting, opvoeding, gezondheidszorg en emotionele steun. De verantwoordelijken **focussen op het welzijn en de ontwikkeling van kinderen onder hun verantwoordelijkheid**, en proberen een stabiele en gunstige omgeving te creëren voor hun ontplooiing.

ii) Preventiewerk: definitie

De **invoering van preventiemaatregelen** om de veiligheid van het kind te verzekeren in een zorgdienst zoals de projecten van SOS Kinderdorpen België vereist een geïntegreerde aanpak die rekening houdt met verschillende aspecten. **Het komt erop neer te anticiperen op geweld en het te voorkomen** door bemiddeling en positieve relaties te bevorderen. Ook het collectieve aspect speelt een grote rol. Het is belangrijk dat alle betrokkenen van de instelling meewerken teneinde een **gunstige omgeving** te creëren waarin er aandacht is voor de emotionele behoeften van kinderen en jongeren.

Tegelijk wordt bijzondere aandacht besteed aan de **erkenning en preventie van mogelijke trauma's** die kinderen en jongeren ervaren. Om te vermijden dat deze trauma's zich herhalen in onze zorg worden er voortdurend verbeteringen aangebracht aan het institutionele kader, waaronder de uitwerking van specifieke stappen en de toepassing van individuele

hulpstrategieën. **Organisatieontwikkeling** is een cruciaal onderdeel van de preventieve aanpak. Ze impliceert een grondige reflectie rond de praktijken van de organisatie, de opleiding van het personeel en de implementatie van institutionele beleidslijnen gericht op bescherming en de traumasensitieve aanpak. De institutionele dimensie van preventieve kindveiligheid vraagt om concrete aanpassingen op elk niveau, van het bevorderen van gezonde relaties tot het instellen van een gunstige omgeving voor positieve ontwikkeling en de bescherming van de mentale gezondheid van kinderen.

Voorbeelden in onze projecten in Wallonië

Werk rond het verhaal van het kind/de jongere

We hechten veel belang aan het zo lang mogelijk in stand houden van de band tussen het kind en zijn familie van herkomst, ook wanneer de relaties moeilijk zijn, als dat in het belang is van het kind. Zo werken we met het kind of de jongere rond zijn persoonlijke verhaal. We betrekken de ouders en het educatieve team bij onze gepersonaliseerde interventies, om gezinnen te helpen hun problemen te overwinnen en indien mogelijk de terugkeer van het kind of de jongere naar het gezin te bevorderen. We zorgen voor een nauwgezette opvolging. En alle interacties met de ouders worden genoteerd om een transparante communicatie binnen het team te waarborgen.

Therapeutisch luisteren tijdens individuele momenten

Therapeutisch luisteren voor kinderen en jongeren is bedoeld om een veilige en niet-oordelende ruimte te creëren waar ze genoeg vertrouwen krijgen om hun bezorgdheden, moeilijkheden en ambities te uiten en waar hun emotionele en persoonlijke groei wordt gestimuleerd.

© Ford Leland

© Gerhard Berger

Samenwerkingen

We werken samen met verschillende partners die interventies bieden op het vlak van mentale gezondheid, seksuele opvoeding ...

- *Gezinsplanning*: de onderwerpen worden aangedragen door de jongeren. Ze kunnen gaan over werk rond intimiteit, persoonlijke grenzen, seksuele opvoeding ...
- *Relationele psychomotoriek*: het werk van de therapeute relationele psychomotoriek concentreert zich op de evaluatie, planning en implementatie van interventies aangepast aan de kinderen en jongeren. De bedoeling is om hun motorische, zintuiglijke en sociale vaardigheden te verbeteren via lichamelijke en relationele activiteiten. Ze organiseert individuele of groepsessies en bevordert de globale ontwikkeling aan de hand van spelletjes en oefeningen.
- *Medische sector*: begeleiding van de educatieve teams op het vlak van advies en preventie en steun aan de teams, via de behandelend arts bijvoorbeeld, gynaecologische begeleiding indien nodig.

Kindervergaderingen

In elk huis vinden kindervergaderingen plaats om verschillende onderwerpen rond het dagelijkse leven en het samenwonen te bespreken. Deze ontmoetingen scheppen ruimte voor dialoog waarin elk kind wordt aangemoedigd zich vrij en met wederzijds respect uit te drukken over zijn interpersoonlijke relaties, zijn dynamiek in de groep en zijn persoonlijke gevoelens. Ze vinden wekelijks plaats.

Aan de hand van verschillende animatietechnieken, zoals een spreekstok en visuele hulpmiddelen, wordt open en inclusieve communicatie bevorderd. Naargelang de behoeften en realiteiten van de groep kunnen specifieke thema's aan bod komen zoals risicogedrag, alcohol en seksualiteit. Externe sprekers kunnen worden uitgenodigd om deze gesprekken te leiden.

Voorbeelden in onze projecten in Vlaanderen

Triggers opsporen

Voor elke jongere zoeken en analyseren de teams triggers die kunnen leiden tot geweldsincidenten. Hierdoor kunnen de teams sneller reageren en de jongere beter begeleiden. Soorten geweldsincidenten:

- Geweld tussen kinderen en jongeren
- Geweld door volwassenen op kinderen
- Geweld door kinderen op volwassenen (een teken dat het kind of de jongere een nood heeft en begeleid moet worden)

Vertrouwenspersoon

Een opvoeder wordt als vertrouwenspersoon toegewezen aan een jongere. Door een sterke band te scheppen, weet de jongere dat hij zich indien nodig kan wenden tot deze persoon.

Herstelgesprekken

Wanneer er geweld heeft plaatsgevonden, concentreren de teams zich op herstelgerichte communicatie. Op die manier herstellen ze schade in de relaties door rekening te houden met ieders noden, door te luisteren naar hun standpunt en versie van de feiten en door verzoening te bevorderen. Herstelgerichte communicatie biedt jongeren de kans om naar elkaar te luisteren.

iii) Traumasensitieve aanpak

In ons rapport 2020 over kindveiligheid legden we de nadruk op de vooruitgang in de kwaliteit van de projecten, onder meer rond traumasensitieve praktijken (een project medegefinancierd door de Europese Unie van maart 2020 tot juli 2022).

Sindsdien is dit een belangrijk thema in ons preventiewerk.

Een traumasensitieve aanpak berust op erkenning en begrip van de diepgaande effecten die trauma's kunnen hebben op de ontwikkeling van kinderen.

Voorbeelden in onze projecten in Wallonië

Begrip van de ontwikkeling van het kind

De interveniënten moeten een grondige kennis hebben van de ontwikkeling van het kind en de verschillende stappen waarin de trauma's dit proces kunnen beïnvloeden. Er wordt daarbij rekening gehouden met de specifieke emotionele, cognitieve, sociale en fysieke noden van elke leeftijdsgroep.

Luisteren en bevestigen

Bij een traumasensitieve aanpak ligt de nadruk op het actief luisteren naar en bevestigen van de ervaringen van kinderen. Het idee is om een ruimte te creëren waar de kinderen zich veilig voelen om hun gevoelens en ervaringen te delen zonder beoordeeld te worden.

Veilige en stabiele omgeving creëren

Het is belangrijk om een veilige, stabiele en voorspelbare omgeving tot stand te brengen. Kinderen met trauma's kunnen bijzonder gevoelig zijn voor instabiliteit. Een regelmatige routine en een veilig kader bevorderen hun emotieregulatie.

Vertrouwensrelaties

De interveniënten moeten sterke vertrouwensrelaties aangaan met de kinderen. Ze moeten daarbij empathie tonen en continu steun bieden. Stabiele relaties met volwassen vertrouwenspersonen spelen een cruciale rol bij de genezing van trauma's.

Mededogen tonen met de families van herkomst

Het is belangrijk om negatieve oordelen tegenover de ouders en familie van herkomst te vermijden wanneer het gaat over de pijn van kinderen als gevolg van hun trauma.

Dit kan negatieve gevoelens bij deze volwassenen versterken. Ook zij worden soms getroffen door onopgeloste trauma's. De kennis van trauma's moet met mededogen toegepast worden wanneer je de redenen wil begrijpen waarom ouders geen veilige, geruststellende en voorspelbare steun hebben kunnen bieden aan hun kinderen.

Steun aan de interveniënten

Een traumasensitieve aanpak vraagt ook bijzondere aandacht voor de interveniënten en teams. Dit impliceert de expliciete erkenning van compassiemoeheid (die optreedt wanneer de teams emotionele en fysieke vermoeidheid ondervinden na veel energie te hebben besteed aan het welzijn van kinderen en jongeren. Dit kan zich vertalen in burn-outs, vermoeidheid op het werk, emotionele angst ...). Maar ook de creatie van veilige ruimtes zodat de sociale interveniënten kunnen nadenken en herbronnen, een verduidelijking van de vaardigheden van de interveniënten, het aandragen van hulpmiddelen voor individuen en groepen, de erkenning van de inspanningen van de interveniënten en een herdefiniëring van het concept 'respijt' zodat de interveniënten een pauze kunnen inlassen en de noden van het kind toch nog centraal blijven.

Organisatieontwikkeling

De structuur zelf moet beschikken over een stevige kennisbasis zodat de diensten de trauma's van de kinderen of jongeren niet ongewild herhalen.

De uitwerking van een traumasensitieve aanpak heeft de praktijken in onze projecten in Wallonië grondig veranderd, wat duidt op een evolutie naar een aanpak die nog meer gericht is op empathie en op luisteren. Het direct straffen van kinderen en jongeren met mogelijk probleemgedrag maakte plaats voor een grondiger inzicht in de noden van kinderen en jongeren. Onze teams beperken zich niet langer tot het observeren van geïsoleerde gedragingen. Ze bekijken de situatie in haar geheel, waarbij ze rekening houden met het individuele verhaal van elk kind en elke jongere en relevante verbanden leggen. Deze evolutie verschilt opmerkelijk van de praktijken uit het verleden, waarbij het verband tussen gedrag en beleving niet systematisch werden gelegd.

Gewapend met hun 'traumasensitieve brillen' zijn onze teams nu in staat om het kind of de jongere volledig te begrijpen, wat de kwaliteit van hun interacties verbetert. De feedback van jongeren bevestigt deze evolutie. Ze laten ons weten dat ze zich op een meer authentieke manier gehoord voelen. Opvoeders die deze aanpak volop hanteren, worden heel vaak gevraagd door jongeren. Vroeger hadden opvoeders vaak de indruk dat jongeren hen opzettelijk wilden schaden. Voortaan wordt elk incident geanalyseerd in een bredere context, waarbij er vragen worden gesteld en grondig wordt nagedacht over de aangenomen houdingen en taal. Deze verandering leidt tot betere opvoedingsrelaties.

Bovendien draagt deze aanpak bij tot een opmerkelijke daling van het aantal incidenten gekoppeld aan de bescherming van het kind.

In 2023 volgden de coördinatoren en de psychologe van het SOS Kinderdorp Chantevent de trainersopleiding van SOS Kinderdorpen België. Op die manier kunnen ze op hun beurt het personeel, onder wie het administratieve personeel, opleiden in een traumasensitieve aanpak. De kennis wordt zo ook langdurig doorgegeven in onze projecten en kan zo vaak als maar nodig is intern gedeeld worden. Er is nog een lange weg te gaan op het vlak van educatieve houding binnen SOS Kinderdorpen België. Ondanks de vooruitgang van de voorbije maanden worden er soms toch nog strafgerichte praktijken toegepast. Dit toont aan dat we moeten blijven investeren in personeelsopleidingen. Nog niet iedereen beschikt over de nodige kennis op het vlak van traumasensitieve zorg. Een opleiding blijft cruciaal om discrepanties te vermijden in de toepassing van deze vernieuwende aanpak. Door ons personeel te blijven bewustmaken en

bijscholen, willen we een uniforme opvoedingscultuur tot stand brengen waarbij een grondig inzicht in trauma's een leidraad vormt bij elke interactie met kinderen en jongeren.

iv) Geweld tussen kinderen en tussen jongeren voorkomen en erop inspelen

In 2021 introduceerden we verschillende activiteiten om kinderen, jongeren en professionals in de jeugdzorg bewust te maken voor geweld tussen kinderen via ons project 'Applying safe behaviours: Preventie van en reageren op geweld tussen jongeren'. Dit werd vooral in de Federatie Wallonië-Brussel en dus onrechtstreeks in onze projecten in Wallonië geïmplementeerd.

Er deed zich een duidelijke verandering voor in de aanpak van peer-to-peer geweld in ons SOS Kinderdorp Chantevent. Dit leidde onder andere tot een actief engagement binnen een werkgroep met leden van het opvoedingsteam dat zich concentreerde op het uitwerken van een intern beleid voor deze incidenten. Deze werkgroep creëerde een ruimte waar onze opvoeders hun dagelijkse ervaringen konden delen en incidenten waarmee ze werden geconfronteerd openlijk konden bespreken. Een belangrijke stap was komaf maken met beperkende labels, zodat veralgemeningen overstegen konden worden om de specifieke omstandigheden van elk incident te begrijpen. Onze opvoeders hadden het gevoel dat er naar hen werd geluisterd. En ze werden aangemoedigd om zelf oplossingen aan te reiken.

Deze verandering sterkt ons in onze overtuiging dat we naar de jongeren moeten luisteren en ze moeten betrekken als echte actoren, en dat we veel situaties kunnen ontmijden door actief te luisteren. Onze opvoeders stellen zich voortaan diepgaande vragen om bijvoorbeeld te begrijpen wat er voor hen ondraaglijk is en wat dat betekent. Zo gaan ze dieper nadenken over hun eigen reacties en percepties. De evolutie in de aanpak van ons SOS Kinderdorp Chantevent op het vlak van geweld tussen kinderen en tussen jongeren legt dus de nadruk op een open communicatie, op het actief luisteren naar de kinderen en jongeren en op een grotere betrokkenheid van de opvoeders bij het zoeken naar oplossingen.

Ondanks het personeelsverloop en de veelvuldige veranderingen bij de kinderen en jongeren die we opvangen, probeert ons SOS Kinderdorp Chantevent via deze aanpak om voortdurend zijn praktijken te verbeteren en een veilige omgeving te creëren waarin de kinderen en jongeren beter begrepen worden.

Hoewel deze praktijken vooral in Wallonië worden gehanteerd, komen ze ook onze projecten in België ten goede. We stemmen onze praktijken voor de bescherming van kinderen dan ook voortdurend op elkaar af.

Bescherming van volwassenen: nadruk op bewustmaking van het personeel

Onder 'bescherming van volwassenen' verstaan we alle maatregelen die het personeel en alle personen die werken voor of in naam van SOS Kinderdorpen België, stagiairs, vrijwilligers, enz. moeten beschermen.

Het toepassingsveld van de 'bescherming van volwassenen' is ruim en betreft veiligheid, gezondheid en welzijn op de werkplaats, met inbegrip van de psychosociale aspecten.

De voorbije jaren vonden verschillende activiteiten plaats om een veilige en gunstige werkomgeving te creëren voor onze collega's, zoals:

- Bewustmaking van het personeel rond het Integriteitsbeleid van SOS Kinderdorpen België, met een focus op het meldingsmechanisme voor incidenten en het anonieme meldpunt;
- Bewustmaking van het personeel rond de preventie van de psychosociale risico's op het werk;
- Voorstelling van het Integriteitsbeleid en het Beleid voor de Bescherming en veiligheid van het kind aan elke nieuwe medewerker/medewerkster;
- Opleiding van de Integriteitsadviseuse.

Bescherming van eigendommen en activa: verbetering van de interne controles

Wat betreft de bescherming van eigendommen en activa wordt voorrang gegeven aan de versterking van bepaalde interne controleprocessen:

- De toegang tot de betalingssoftware werd beperkt. Het profiel 'invoer' verschilt van het profiel 'goedkeuring'. Dankzij deze twee profielen kunnen de aankopen en betalingen beter gecontroleerd worden. Deze mandaten worden jaarlijks herzien.
- Het boekhoudkundig personeel reconcilieert elke maand de bankuittreksels van de bankrekeningen in het grootboek. De reconciliaties worden op het eind van het jaar onderzocht en goedgekeurd door de financiële directie. Elk niet-gereconcilieerd bedrag wordt onderzocht.
- De vaste activa worden elk jaar bijgehouden in een register van vaste activa, herzien en gereconcilieerd met de balans.

Melding en behandeling van incidenten

In eerste instantie willen we de bestaande meldingskanalen en het behandelingsmechanisme voor incidenten toelichten en daarna verslag uitbrengen over de incidenten die zich de voorbije periode voordeden.

Beschikbare meldingskanalen

De voorbije periode werkten we aan de versterking en verduidelijking van ons meldingsmechanisme.

Elke persoon die werkt voor of in naam van SOS Kinderdorpen België, dus ook stagiairs, vrijwilligers, leden van de raad van bestuur enz., kan verschillende mensen in de organisatie aanspreken om **een probleem aan te kaarten en raad te vragen**. Deze mensen zijn:

- De beheerder van klachten rond Integriteit;
- De preventieadviseurs;
- De Integriteitsadviseuse en de beheerder van het Integriteitsproces;
- Het focal point Integriteit van de raad van bestuur;
- Elk lid van de organisatie, en vooral dan de teamleiders, of het personeel in rechtstreeks contact met de kinderen en jongeren van SOS Kinderdorpen België.

Om **een incident formeel te melden**, zijn er twee **interne kanalen**.

Soort kanaal	Contactgegevens	Beschrijving
Intern kanaal	integrity@sos-villages-enfants.be integrity@sos-kinderdorpen.be	De mailbox wordt beheerd door de beheerder van klachten rond Integriteit. Om de onpartijdigheid te waarborgen en slecht beheer te vermijden, is de toegang tot deze mailbox beperkt tot twee personen.
Anoniem intern kanaal	www.sos-villages-enfants.be/ signalez-abus www.sos-kinderdorpen.be/klokkenuider	Anoniem systeem beschikbaar op de website van SOS Kinderdorpen. Berichten die op deze manier worden verstuurd, worden ontvangen door de beheerder van klachten rond Integriteit.

Er bestaan ook **externe kanalen** voor mensen die zich niet comfortabel voelen bij een van de interne kanalen. SOS Kinderdorpen België identificeerde verschillende daarvan, naargelang hun missie:

Soort kanaal	Contactgegevens	Beschrijving
Voor kwesties rond de bescherming en veiligheid van kinderen en jongeren	www.sos-childrensvillages.org/report-a-child-safety-concern	Het online meldingssysteem van SOS Children's Villages International is beschikbaar op de website.
Voor kwesties rond integriteit	Afdeling 'Safeguarding' van SOS Children's Villages International	Indien directieleden van SOS Kinderdorpen België of leden van de raad van bestuur betrokken zijn bij een incident, moet dit incident beheerd worden op een hoger niveau. In dit geval wordt het incident doorverwezen naar de federatie SOS Children's Villages International.
Voor kwesties rond de bescherming van volwassenen	psy@liantis.be 078 15 08 88	Liantis is de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk van SOS Kinderdorpen België. Ze vervult opdrachten op het vlak van veiligheid, gezondheid, psychosociale aspecten, hygiëne op het werk, ergonomie en bedrijfsgeneeskunde. Liantis is gebonden door een dienstverleningscontract met SOS Kinderdorpen België.
Voor kwesties rond seksueel misbruik in de ontwikkelingssamenwerking	diplomatie.belgium.be/en/integrity	Meldingskanaal opgezet door de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse zaken en humanitaire hulp. Behandelt meldingen van seksuele uitbuiting, seksueel misbruik en ongewenste intimiteiten (SEAH) in de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Is niet bevoegd om meldingen van fraude of corruptie te behandelen.
Voor kwesties rond de veiligheid van kinderen en jongeren in de Federatie Wallonië-Brussel	www.dgde.cfwb.be dgde@cfwb.be 02 223 36 99	De algemeen afgevaardigde voor de rechten van het kind in de Federatie Wallonië-Brussel ziet toe op de naleving van de rechten van het kind in Wallonië en Brussel.
Voor kwesties rond de veiligheid van kinderen en jongeren in Vlaanderen	www.kinderrechten.be 0800 20 808	Het Kinderrechtencommissariaat ziet toe op de naleving van de rechten van het kind in Vlaanderen.
Voor kwesties rond de veiligheid van kinderen en jongeren in Vlaanderen	www.opgroeien.be 078 170 000	'Opgroeipunt' heeft (onder andere) het volgende mandaat: - Luisteren naar de ervaringen met organisaties voor groeiende kinderen; - Verklaringen of klachten onderzoeken en nauw opvolgen en feedback geven.

Behandelingsysteem voor incidenten afgestemd op het type incident

We verbeterden het behandelingsysteem voor incidenten vermeld in het rapport 2020 op basis van de feedback van de teams die het systeem moeten implementeren. Zo brachten we de volgende verbeteringen aan:

- Gesystematiseerde compilatie van de incidentenfiches** wanneer een situatie zich voordoet. Deze stap is een reflex geworden voor de teams.
- Het meldingsproces voor incidenten werd verbeterd dankzij een **beter informatiebeheer**. De nadruk ligt op selectieve communicatie: de details van het incident worden niet met eenieder gedeeld, enkel de relevante personen (leden van de comités voor de bescherming en veiligheid van het kind) worden geïnformeerd.
- Verbetering van de gegevens vereist in de incidentenfiche**. In de fiche gebruiken we niet de begrippen slachtoffer/schuldige maar concentreren we ons op alle personen betrokken bij het incident, zodat we daarna ieders behoeften individueel kunnen opvolgen. Bij de compilatie van de incidentenfiches evolueerde de taal die wordt gebruikt om situaties te beschrijven. Ze berust niet langer op een persoonlijk oordeel maar op een 'traumasensitieve' analyse van de situatie.
- Het bijhouden van een **nationaal incidentenregister**, waarin alle situaties die onder meer werden besproken in de verschillende comités voor de bescherming en veiligheid van het kind anoniem zijn hernomen.

Incidenten gemeld voor de periode 2021-2023

In het vorige rapport gaven we uitleg bij de **graduatie van incidenten** rond de bescherming en veiligheid van kinderen om de zogenaamde 'grensoverschrijdende' gedragingen te onderscheiden van de 'verwachte' gedragingen rekening houdend met de leeftijd en ontwikkeling van het kind'.

De incidenten worden ingedeeld in **drie aparte types**.

Type 1 betreft **als normaal beschouwde gedragingen** naargelang de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen. Deze worden beheerd binnen de educatieve omkadering en vereisen geen specifieke melding. Incidenten type 1 worden dus niet vermeld in dit rapport.

Type 2 betreft **problematische of ongepaste gedragingen**, van volwassenen tegenover kinderen of tussen kinderen onder elkaar. In deze gevallen is er geen bedoeling om te schaden, maar gaat het om handelingen die bijzondere aandacht vereisen om te vermijden dat ze zich herhalen.

Type 3 tot slot heeft betrekking op **abusieve gedragingen** met de bedoeling om te schaden. Vaak is er sprake van machtsmisbruik, volgens de verschillende vormen van geweld.

In de praktijk zien we naast incidenten tussen kinderen of met een volwassene tegenover een kind ook **incidenten met een kind tegenover een volwassene**, of een incident met slechts één kind. We zien elke situatie, elk gedrag als een **signaal dat bijzondere aandacht vereist voor het kind** of de jongere. Onze **traumasensitieve aanpak** zet er ons ook toe aan om de **triggers van deze situaties** te onderzoeken zodat elke betrokkene op gepaste wijze kan geholpen worden. In dit rapport melden we enkel de incidenten tussen kinderen of met volwassenen tegenover kinderen.

In 2021 registreerden we:

2021							
	Fysiek geweld	Emotioneel geweld	Ongewenst seksueel gedrag	Seksueel geweld	Verwaarlozing	Aantasting van het privéleven	Totaal
Door een kind tegenover een kind							
• TYPE 2 Problematisch gedrag	7	0	9	0	0	0	16
• TYPE 3 Abusief gedrag	0	0	1	0	0	0	1
Totaal	7	0	10	0	0	0	17
Door een volwassene tegenover een kind							
• TYPE 2 Ongepast gedrag	1	0	0	0	0	0	1
• TYPE 3 Abusief gedrag	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1	0	0	0	0	0	1

In 2022 registreerden we:

2022							
	Fysiek geweld	Emotioneel geweld	Ongewenst seksueel gedrag	Seksueel geweld	Verwaarlozing	Aantasting van het privéleven	Totaal
Door een kind tegenover een kind							
• TYPE 2 Problematisch gedrag	4	0	1	1	0	0	6
• TYPE 3 Abusief gedrag	2	0	0	0	0	0	2
Total	6	0	1	1	0	0	8
Door een volwassene tegenover een kind							
• TYPE 2 Ongepast gedrag	0	2	0	0	0	0	2
• TYPE 3 Abusief gedrag	0	0	0	1*	0	0	1
Total	0	2	0	1	0	0	3

* Het gaat hier om een geval uit het verleden. Deze situatie werd opgevolgd volgens de richtlijnen van de internationale federatie van SOS Kinderdorpen 'Luisteren naar en reageren op ervaringen van personen die slecht werden behandeld in het verleden', juni 2021

In 2023 registreerden we:

2023							
Door een kind tegenover een kind	Fysiek geweld	Emotioneel geweld	Ongewenst seksueel gedrag	Seksueel geweld	Verwaarlozing	Aantasting van het privéleven	Totaal
• TYPE 2 Problematisch gedrag	1	2	2	0	0	0	5
• TYPE 3 Abusief gedrag	2	1	0	1	0	0	4
Totaal	3	3	2	1	0	0	9
Door een volwassene tegenover een kind	Fysiek geweld	Emotioneel geweld	Ongewenst seksueel gedrag	Seksueel geweld	Verwaarlozing	Aantasting van het privéleven	Totaal
• TYPE 2 Ongepast gedrag	1	0	0	0	0	0	1
• TYPE 3 Abusief gedrag	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1	0	0	0	0	0	1

Elk incident werd behandeld door de respectieve comités voor de bescherming en veiligheid van het kind, conform de procedure bepaald in het beleid voor de bescherming en veiligheid van het kind.

In deze drie jaren was er **geen enkele melding** rond de **bescherming van volwassenen** of die van **eigendommen en activa**.

Elk jaar werken we een actieplan uit waarbij we meerdere prioriteiten bepalen voor de volgende periode. Dit zijn de belangrijke maatregelen voor de periode 2024-2025.

1 Preventiemiddelen en -maatregelen afstemmen op kinderen en jongeren

Het preventiewerk bestaat uit:

- Een grondige **evaluatie van de lokale** en nationale **beleidslijnen** inzake de bescherming van het kind zodat we ons kunnen positioneren tegenover de bestaande praktijken;
- De **vertaling** en verspreiding van de **beleidslijnen** in het Nederlands. Momenteel zijn ze enkel beschikbaar in het Frans. We zullen deze beleidslijnen ook opnemen in de documentatie voor nieuwe collega's en externe partners;
- De ontwikkeling van initiatieven om jongeren zelfstandig te maken en ze **bewust te maken rond seksuele en reproductieve gezondheid**;
- **De beleidslijnen delen met de kinderen** betrokken bij de projecten en inleidende sessies en regelmatige opleidingen organiseren voor het personeel.

2 'Keeping children safe'-certificering verkrijgen

Om een officiële **certificering** te verkrijgen die bevestigt dat we de bescherming van het kind in onze projecten en onze organisatie goed beheren, startten we een evaluatieparcours voor onze praktijken en beleidslijnen in samenwerking met de internationale organisatie Keeping Children Safe.

De certificering niveau 1 is een garantie dat onze organisatie een efficiënt beschermingskader voor het kind uitwerkte.

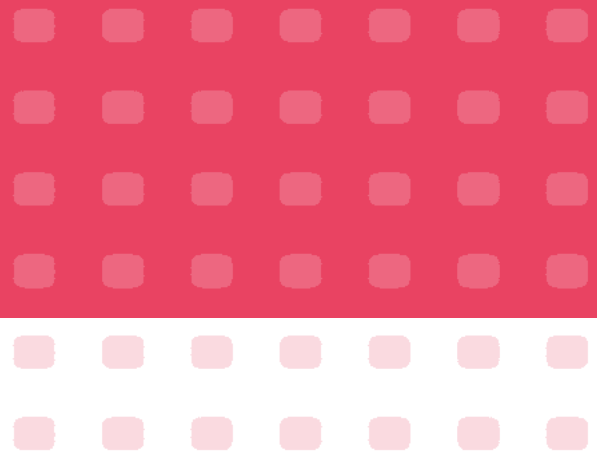
3 Anonieme meldingskanaal verbeteren

Om het nog gemakkelijker te maken een incident anoniem te melden, wordt het huidige kanaal beschikbaar op onze website onderzocht teneinde de mogelijkheden tot verbetering te zien.

4 Lokale toe-eigening versterken

Bijzondere aandacht gaat naar **lokale toe-eigening** - in de projecten - van de meldings- en opvolgingsprocedures inzake de bescherming en veiligheid van het kind zodat tools als de 'communicatiefiche voor de bescherming en veiligheid van het kind' systematisch worden gebruikt. Via deze fiche kunnen alle medewerkers een incident melden aan de directie om het te bespreken en op te volgen tijdens de comités voor de bescherming en veiligheid van het kind van elk project.

SOS Kinderdorpen België vzw
Munthofstraat 40/1CD - 1060 Brussel

welcome@sos-kinderdorpen.be
www.sos-kinderdorpen.be
02 538 57 38
IBAN: BE17 3100 4034 5521
BIC: BBRUBEBB